

JORDI PUNTÍ

AIXÒ NO ÉS AMÈRICA

Empúries

narrativa

1985

Jordi Puntí

Això
no és Amèrica

Editorial Empúries

Barcelona

© Jordi Puntí Garriga, 2017

Primera edició: setembre del 2017

© d'aquesta edició: Grup Editorial 62, s.l.u.,
Editorial Empúries
Diagonal, 662-664 - 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.editorialempuries.cat

Fotocomposició: Víctor Igual
Impressió: Egedsa
DIPÒSIT LEGAL: B. 18.507-2017
ISBN: 978-84-17016-16-6

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

TAULA

Vertical	13
Intermitent	33
Ronyó	53
Premi de consolació	71
La mare del meu millor amic	91
Set dies al vaixell de l'amor	113
La matèria	143
El miracle dels pans i els peixos	161
La paciència	193
<i>Nota final</i>	215

VERTICAL

Surt del metro a la plaça Joanic i, mentre puja les escales, sent que en algun campanar d'allà prop toquen les deu de la nit. Potser són unes campanades imaginàries i només ressonen dins el seu cap, però tant li fa, el que compta és l'ara i aquí. S'ho repeteix mentalment: l'ara i aquí, m'entens? Encén un cigarret i amb passos vius baixa cap al passeig de Sant Joan. Al carrer hi ha poca gent, pocs cotxes, o potser ho sembla perquè la llum dels fanals, ataronjada, escampa arreu un arabesc d'ombres somortes. Passa per davant de la xurreria d'Escorial, que avui té tancat, i espanta un record agredolç. Ara no, encara no. Poc després, quan és al capdamunt del passeig, davant de l'estàtua mig amagada d'un frare i un nen, s'atura uns segons i pensa en ella. És un pensament ple de dolor i, tanmateix, inconcret. Fa uns quants dies, no ho pot precisar més, el rostre de la Mai va començar a esborrar-se-li del record... Però no és ben bé això, no vol fer servir verbs negatius. Més aviat se li ha anat esvaint amb suavitat, com un núvol de fum vaporós que s'enlaira i es desfà de mica en mica, molt lentament, i llavors passen els dies i el segueixes veient tot i que ja no

hi és, i arriba un punt que només el veus perquè te'l pots imaginar, perquè l'has vist abans i saps que hi era.

Aquesta sensació imminent d'oblit és el que avui l'ha fet posar en marxa, finalment. Alça la vista cap al cel. Fa una nit serena i estrellada. L'aire tebi juga amb les fulles dels arbres. Comença a caminar amb decisió, un pas rere l'altre. Quan és a l'altura de l'estàtua d'en Clavé, se'l mira de cua d'ull, sense aturar-se. Un dia, anys enrere, van decidir que aquell home amb levita i bigoti tofut, d'un aire antic, havia de ser algú més important que el tal Clavé. Algú amb un renom internacional de debò. Van jugar a buscar-li semblances. Balzac. Nietzsche. Trotski, però sense ulleres. ¿No seria bonic que Barcelona tingués una estàtua dedicada a Trotski? Al final va ser ella qui va trobar la millor solució: com que porta una vareta a la mà, seria l'estàtua d'un mag famós, de l'època dels primers il·lusionistes i prestidigitadors. Houdini, Max Malini... Clavini! El mag que des del seu pedestal feia desaparèixer els barcelonins avorrits de l'Eixample!

El record l'ha fet somriure un instant —aquella lluisor entremaliada als ulls de la Mai—, però de seguida se li ha corsecat a la panxa, fent-li el buit, i ara accelera el pas per foragitar la cremor naixent. S'hi ha d'acostumar, es diu, i aquesta passejada nocturna també ha d'ajudar-lo en aquest propòsit. Potser per això, quan arriba a l'altura del carrer Indústria i s'atura al semàfor, s'adona que anava massa de pressa. No en quedarà cap rastre, si s'afanya tant. La tinta dels seus passos no escriurà res. Aleshores torna enrere com un esperitat, corre passeig amunt fins al principi, fins i tot avança dos nois que

fan fúting. Suat per l'esforç, panteixant, s'atura i torna a començar, ara més a poc a poc.

Aquesta nit camina per dibuixar la lletra I, de Mai. El passeig de Sant Joan de punta a punta, baixant fins a l'Arc de Triomf. Quan es van retrobar, fa un milió de nits, ell li va canviar el nom. Ella s'hi va avenir des del principi, perquè estava convençuda que cada edat es mereixia un nom diferent, i ara feia temps que ja tocava. De petita els pares li deien Maria Teresa. A l'escola es va convertir en la Teresa, Tere per a les amigues de confidències i el primer nòvio, i més endavant, a la universitat, es feia dir Maite. Es pot dir que es coneixien de vista, del pati de Lletres, i potser d'haver compartit alguna conversa amb amics comuns al bar de la facultat. Llavors, tants anys després, havien coincidit en una festa al barri de Gràcia, en un pis massa petit o amb massa convidats d'última hora. Una nit de primavera, com la d'avui. Música d'Echo & the Bunnymen, Ride, The Pixies. S'havien presentat entrexocant les cerveses i mirant-se al fons dels ulls. Ella va moure els llavis per sobre de les distorsions de les guitarres i ell va llegir-hi: Mai. Tres setmanes més tard, el dia que ella havia portat les seves coses a casa d'ell, havien follat com si els calgués celebrar-ho i després ella li havia preguntat:

—Tu no deus pas ser dels que es cansen d'estar amb una dona...

—No.

—Vull dir que no em deixaràs ni em faràs fora de casa, oi?

—Mai, Mai. Mai.

Després havien tornat a follar i, encara ajaguts al llit, suats damunt els llençols, s'havien clavat una ampolla de Ballantine's mentre fumaven maria afganesa per prolongar aquell benestar, o el que fos que feia temps que buscaven. Tots dos tenien trenta-quatre anys, una edat malparida, i més d'un fracàs per oblidar.

D'això ja fa més de quinze anys i ara mateix no sap si camina per oblidar-ho o per recordar-ho tot. Comença a baixar de nou pel passeig de Sant Joan, més conscient dels seus passos, com si així les sabates deixessin una petjada real a l'asfalt, un traç que es pogués llegir a vista d'ocell. Passa pel costat del gran Clavini i, quan arriba al semàfor de Pare Claret, es fixa en el bar Alaska, allà a l'esquerra. Està ple de gent perquè a la tele fan futbol. Per això aquesta nit no hi ha ningú als carrers. Dubta si acostar-s'hi un moment, però no cal, en reviu perfectament aquell aire familiar: la tele encesa, els cambrers d'uniforme clàssic que fan pudor de suat, els borratxos eterns... Durant una època ell i la Mai hi anaven a fer cerveses amb uns amics que vivien allà a prop. En deien la ruta dels xamfrans. Quedaven el dissabte, a mitja tarda, i començaven a fer quintos al Pirineus del carrer Bailèn. Després tiraven cap a l'Alaska, continuaven a La Sirena Verde i acabaven a l'Oller fins que tancaven. A l'Alaska sempre se'n fotien dels altres clients i reien molt. Les iaies que s'hi estaven tota la tarda amb un trist Cacaolat, malparlant dels fills; el separat que seia a la barra, bevent conyac, i repassava els anuncis de contactes del diari; el

matrimoni que es partia unes patates braves i un biquini, a l'hora de sopar, i no es dirigien la paraula (jugaven a imaginar-se qui maltractaria qui, aquella nit). Van deixar de fer la ruta dels xamfrans per culpa del futbol, precisament, perquè els bars s'omplien de cridaners i no es podia ni xerrar ni beure en pau.

Travessa el semàfor. Li passa una bicicleta pel costat i de seguida es perd en la foscor creixent, passeig avall. Una parella jove seu en un banc i comparteixen una bossa de patates. En mengen una i es fan un petó, una altra i es fan un altre petó. Se'ls acostava un gos, un schnauzer negre, i la noia vol donar-li una patata, però l'animal és vell i mandrós i no s'acaba de decidir. Llavors el seu amo el crida amb un xiulet i el gos perd l'interès i gira cua. Durant uns segons caminen junts, ell i el gos, al mateix ritme. Aquests instants al passeig componen una escena quotidiana, de vida repetida, que més aviat li fa nosa. Ell i la Mai no hi estaven acostumats i, de fet, si hi pensa una mica, s'adona que no els convenia gens: quan els dies s'assemblaven massa, quan aconseguien alguna mena de normalitat —i no s'hi esforçaven gaire—, al final la cosa sempre s'esquerdava per algun punt feble. Hauríeu dit que la Mai tenia un caràcter massa imprevisible i cantellut, una combinació letal, però hi havia alguna cosa més. Les culpes i els riscos estaven repartits entre tots dos, i per això segurament s'estimaven amb aquella bogeria incondicional, quan s'estimaven.

A l'altura del carrer Còrsega, una cridòria sobtada el distreu d'aquests pensaments. Algú ha fet un gol. Se senten petards, com un assaig general de la nit de Sant Joan, i un cotxe fa sonar el clàxon festivament. Mira enlaire i

veu dos nois en un balcó que han sortit a fumar. Hi ha llum a gairebé tots els pisos. Fa una nit càlida i la majoria de les finestres estan obertes de bat a bat. Que entri la remor de la ciutat, ara que la calor se suporta, ara que encara no hi ha mosquits i els carrers de Barcelona no fan pudor de claveguera. De sobte li ve a la memòria aquell poema de Jaime Gil de Biedma que es diu «Noches del mes de junio». El llegien junts i els agradava molt. Els versos descriuen una nit així, com aquesta d'avui. En recorda sobretot l'atmosfera una mica melancòlica, l'estudiant que té el balcó obert i a baix al carrer han acabat de regar, la solitud i una angoixa davant les incerteses del futur, però que és una angoixa petita... S'esforça per recuperar alguns versos i li ve al cap allò d'*una disposición vagamente afectiva*, amb aquell adverbí tan ben posat. Però hi havia un altre vers més important, cap al final... Ara no li surt. Els poemes de Gil de Biedma eren l'únic llibre que en tenien dos exemplars a casa, de quan havien ajuntat les biblioteques. L'havien comprat d'estudiants, més o menys per la mateixa època, i anys després el rellegien buscant-hi excuses per ser com eren, una trampa poètica que justificués els seus actes. Aquí al carrer, mentre camina, només ha de reviure breument aquells matins de vòmit sec i ressaca, les fua-des dels cigarrets als llençols, l'escampall d'ampolles buides i cendrers plens —com una natura morta als peus del matalàs—, i a l'instant se li fan presents les paraules que buscava: «Pero también la vida nos sujeta porque precisamente no es como la esperábamos». Doncs això.

Amb la mort de la Mai ell va quedar estabornit. Una sensació d'irrealitat que al principi li entumia les hores i que s'assemblava al despertar comatós de després de beure uns quants dies seguits, quan en reflueixes desorientat i amb una calma que es va escolant inevitablement per algun desguàs desconegut. Estava sobri i no ho semblava. L'havien deixat tornar a l'institut i feia les classes d'esma, sense pensar en el que deia ni enfadar-se amb els alumnes. Menjava sol als bars del barri, sempre a la barra, i no s'acabava res. En aquell submón nou i solitari, l'absència de la Mai ho conqueria tot, però alhora li oferia estones d'una lucidesa inesperada. Si pensava en ella com si encara fos viva, tot d'una sabia què havia de fer. Hi havia la traïció d'ella amb el whisky, si és que se'n podia dir així (feia vuit mesos que se n'havien desintoxicat junts, un cop més), però ell l'hi perdonava més que ningú. L'havia trobada un dimarts a la nit, tornant d'un viatge a Praga amb els alumnes de l'últim curs. Jeia estirada al sofà, nua, amb els cabells embullats i el cap que li penjava en una postura forçada. S'havia ofegat amb el seu vòmit, quina mort més tòpica, i si no hagués sigut pels ulls esbatanats i el cos fred, li hauria semblat fins i tot bonica: una escena que havien assajat junts més d'un cop i de dos.

La confusió constant que l'entorpia no ha pas desaparegut, però amb el temps ha après a conviure-hi i a vegades fins i tot es diu que la sap controlar, si ella l'hi ajuda. Com ara aquell dia, quan ja feia una temporada que la Mai era morta i cremada, en què va decidir que havia d'inscriure el seu nom damunt la ciutat. Era un joc que havien practicat en el passat, després de la tercera desin-

toxicació, la que en teoria havia sigut la bona. Un cop havien amansit el defici i tornaven a ser persones, el metge els havia recomanat que caminessin cada dia, que fessin exercici i alhora esboinessin els mals pensaments. Aleshores la Mai havia recordat un llibre de Paul Auster en què el protagonista deambula per la ciutat i amb els seus passos dibuixa lletres que algú interpreta al seu darrere. Havien agafat un llapis, un plànol de Barcelona i havien començat a imaginar-se recorreguts possibles. Sortien a mitja tarda, quan ell tornava de l'institut i ella aparcava les traduccions, i durant una hora i mitja caminaven, o més aviat passejaven. La quadrícula de l'Eixample era ideal per als monosíl·labs. Gràcia, Sants i el Guinardó els permetien fer giragonses cal·ligràfiques. El Xino, un laberint ple de temptacions, els semblava un grafiti incompreensible i perillós, que calia evitar.

A mesura que avança pel passeig, sent com si reviscolés l'esperit d'aquelles passejades, com si de fet tingués la Mai al costat. Fa uns dies, en ple atac d'enyorança, va iniciar la M tot caminant Muntaner amunt i després la va anar perfilant als carrers de Gràcia. La A, molt més entretinguda de dibuixar, s'amagava en les pujades i baixades del barri del Putxet. Ara li agrada que la I surti dels seus peus amb aquesta senzillesa vertical i alhora amb la contundència d'una davallada nocturna, un únic traç i el seu nom estarà complet.

A punt de creuar el carrer Rosselló, veu passar en Joan de Sagarra, capcot i enfadat amb el món, o amb el barri, o potser escrivint mentalment el proper article en

què s'enfadarà amb el món o amb el barri. Fa cara de no haver sopat. Sap que viu per allà perquè ell mateix ho ha explicat en més d'un article dels diumenges. Una mica més avall, en un parc infantil, un nen puja i baixa del tobogan sense parar, esbojarrat, mentre una noia vigila que no es faci mal cada cop que arriba a baix. El nen té quatre o cinc anys i es nota que és un belluguet. Els seus crits ressonen en l'absència de trànsit. La noia, que deu ser la seva mare, va vestida amb un sari turquesa i amb brodats de plata que li arriba fins als peus i brilla sota els fanals. La contempla uns segons —li fa menys de vint-i-cinc anys— i no li sembla gens preocupada perquè sigui tan tard. Els altres nens ja són a casa, dormint, i aquest té tot el parc per a ell sol. Redueix el pas i es mira amb un punt d'enveja aquelles dues figures, com si s'haguessin teletransportat des d'un altre lloc molt llunyà i en una altra hora del dia. Uns metres més enllà entén què passa: a l'altre cantó del carrer hi ha un colmado obert, un pakistanès, i des de la porta un home segueix els moviments de mare i fill. Que es cansi, el nen, que així s'adormirà de seguida.

Continua passeig avall i, ara sí, mentre encén un nou cigarret, li retorna aquell record que fa una estona ha hagut de reprimir. Una matinada sortien de fer copes i ballar a l'Almo2bar, o com es digués aquell antre, i es van aturar a comprar xurros al carrer Escorial. Havien sopat molt poc i begut molt i, com que en aquella època només fumaven xocolata, estaven afamats. Caminaven tot menjant els xurros i la Mai va voler asseure's als gronxadors del parc infantil de la plaça Joanic. Ell se li va posar al darrere i, amb un xurro a la boca, va comen-

çar a empènyer-la. Primer va fer-ho amb suavitat, com si tingués cura d'una nena petita, i de mica en mica la va anar empenyent més fort. La Mai reia i cridava amb una por exagerada, alçava i abaixava els peus per instint, però el gronxador sotsobrava amb el seu pes, anava d'aquí d'allà. En un dels embats, just quan li deia que prou, se li va escapar la paperina de les mans i dos o tres xurros van volar per l'aire. Aleshores va fer el gest de voler agafar-los i va perdre l'equilibri. Va ser una caiguda teatral, maldestra però benigna, i va quedar escarxofada allà terra. Ell va riure i s'hi va acostar per ajudar-la, fent tentines, i llavors el gronxador va picar-li a l'esquena i també va caure al costat de la Mai. L'endemà li sortiria un blau, segur, però ara es va concentrar a ignorar el dolor i va tirar-se-li a sobre. Van rodolar per terra i es van fer un petó llarg, una barreja de rialles, pasta de xurro, sorra, tabac i baves alcohòliques.

—¿Ho veus? Mai no podríem tenir fills, tu i jo —va fer ella en una pausa, sense avisar, amb una sobrietat que no s'adeia amb aquell instant feliç—. No sabríem ni com gronxar-los, i ja no et dic fer-los de pares. Imagina't quin desastre.

Ell va estar a punt de protestar, per instint, però sabia que la Mai tenia raó i com a resposta la va abraçar més fort. Després, amb una veu més fonda, que li sortia quan estava mig begut i es posava transcendent, li va dir a cau d'orella:

—Nosaltres serem els nostres fills.

Tots dos ja n'havien fet quaranta.

Es cansaven de tot. Quan feia una temporada que amb els seus passos escrivien paraules pels carrers de Barcelona, van decidir que ho havien de canviar. Per fer-ho més entretingut, la Mai va proposar que se seguissin l'un a l'altre, com a la *Trilogia de Nova York*, i així el que anava al darrere desxifraria una mena de missatge en el trajecte. Havien d'imaginar-se què escrivia l'altre, però no era fàcil, com quan algú t'escrivi una paraula a la pell, amb el dit, i el teu cervell l'ha d'entendre pel tacte. La intriga els divertia. A vegades, a mitja caminada, el perseguidor encaçava el perseguit i li deia: «M'he perdut, torna a començar», i reien de l'absurditat de tot allò. O intuïa el final de la paraula i s'hi acostava per dir-li: «Jo també» (intentaven no ser gaire cursis). Com que no sempre era fàcil seguir-se, ell va proposar que, cada cop que acabessin una lletra, fessin una pausa indicativa, com un espai gràfic. Aturar-se i saltar, per exemple, o ajupir-se i tocar a terra. La proposta només va durar un dia, perquè la Mai se sentia ridícula fent aquells saltirons arbitraris. D'una manera o altra, però, cada cop trobaven nous al·licients per caminar. Es donaven pistes, com si fossin definicions dels mots encreuats.

—Avui escriuré el nom d'un novel·lista rus.

—Dostoievski no, eh? Que no acabariem mai.

—Tu deixa'm fer. Potser escric Fiódor.

A vegades la paraula oculta estava relacionada amb el nom del carrer d'on sortien, o se servien del joc per comentar aspectes pràctics del dia a dia, monosíl·labs que calia comprar per a casa —suc, pa, foc—, però també hi havia dies en què no tenien ganes de dir-se res, o estaven de mal humor, i aleshores cadascun caminava pel

seu compte, a l'atzar, omplint la ciutat de guixarots incomprensibles.

Si algú els hagués observat des de l'aire, hauria pensat que estaven malament del cap, o que es lliuraven a perversions sexuals massa rebuscades. Ells, però, només ho vivien com una juguesca contra l'avorriment del capvespre sense alcohol, o més aviat contra la temptació de pensar-hi de nou, ara que se n'havien desintoxicat. Tot i que no en parlaven gaire, de sobte els semblava que les seves passejades feien rodar el món, els peus escalfaven l'asfalt, com si així ajudessin a fabricar l'energia que mou les ciutats grans. No duïen un registre de les paraules que havien escrit, se n'oblidaven d'un dia per l'altre, però potser sí que en quedava una empremta a la memòria dels carrers, com si totes aquelles giragonses invisibles fossin nusos i llaços que els lligaven a ells dos i els feien inseparables. Així, en les hores en què no estaven junts, els confortava la idea que l'altre voltava per la ciutat —a l'altre cap del fil— i en qualsevol moment podrien coincidir.

Encén un altre cigarret i travessa la Diagonal. S'afanya perquè el semàfor està a punt de posar-se vermell, i de sobte té la sensació que algú el segueix. Gairebé pot sentir-ne els passos. Quan és a l'altra vorera es gira decidit, però no veu ningú. Devia ser l'ombra de mossèn Cinto, es diu, sempre enfilat a la seva columna, tot sol, lluitant contra les ganes de saltar al buit. Passen uns quants cotxes que toquen el clàxon i fan onejar banderes. El futbol ha acabat bé, doncs. Al darrere del mossèn, més amunt,

com penjat al cel, el mussol de can Roura li pica l'ullet. Els seus ulls de color groc fosforescent són dos focus que il·luminen la nit, com un superheroi que vetllés pels noctàmbuls de Barcelona.

Ha decidit que faria aquesta última passejada de nit perquè era l'hora en què la Mai resplendia més. Si ell no hagués tingut la feina de l'institut, que molts dies l'obligava a matinar, tots dos haurien acabat vivint a les hores petites, com vampirs urbans. La Mai traduïa fins tard, deia que el capvespre li deslligava el trànsit entre llengües, i només parava si ell la convencia per anar al cine a l'última sessió dels Casablanca, o dels Arkadin. A l'hivern s'estaven més a casa, eren noctàmbuls d'interior. A vegades, mentre ella encara treballava, ell baixava a comprar i feia bullir una olla de verdures i pollastre. D'aquell brou en menjaven tres dies seguits i, quan se'ls acabava, per allargar-lo, l'escalfaven i hi afegien un raig de whisky i dos rovells d'ou. De nit els agradava llegir alhora, cadascun en el seu món, o fer petar la xerrada mentre posaven discos i fumaven maria. N'hi havia un de Pharoah Sanders que durava exactament com un peta dels que feia ella. A més, era com si la música seguís els seus canvis d'humor. Arribava una hora que ell se n'havia d'anar al llit i la Mai es quedava desperta. A vegades ella trucava a una amiga de París, amb l'excusa d'algun dubte de traducció, i llavors s'explicaven la vida i ell s'adormia amb la remor eròtica del francès xiuxiuejat a l'habitació del costat.

Els caps de setmana, o quan venia el bon temps i ell ja no tenia classes, totes les excuses eren bones per sortir. Es veïen amb amics, anaven a concerts, baixaven al

bar gallec de sota casa per fer una cervesa i, si s'empastillaven, ja no tornaven fins l'endemà al matí. No en tenien mai prou i no era estrany que es refugiessin en la nit per evitar mals rotllos entre ells, com si fos un terreny neutral, un armistici. Per a la Mai la nit no era una mesura temporal, era un espai. Una selva frondosa que calia travessar de punta a punta, encara que no sabessis què t'esperava a l'altre cantó, i no s'hi valia a fer marxa enrere. Deia:

—M'és igual si no tornem mai més de la nit —i ell li seguia el fil.

Sovint no es controlaven i s'emporcaven massa —un dia és un dia, i cada dia era cada dia—, però l'un mirava per l'altre i es cuidaven fins al final. L'endemà solien despertar-se al llit de casa, envoltats d'un paisatge que semblava devastat a cops de matxet, el resultat d'una violència que ignoraven. Llavors el primer a obrir els ulls culpava l'altre dels excessos i en tota aquella litúrgia hi trobaven una mena de consol.

«¿Per qui ho faig això?», es pregunta ara, mentre continua passeig de Sant Joan avall, «¿per ella o per mi?», i és com si el mussol li donés la resposta a cau d'orella: «Per tots dos, ruc». Baixa per la vorera ampla, en línia recta, i durant una estona no es creua amb ningú. Els bars van tancant després de la febre del futbol, els cambrers recullen les terrasses amb un estrèpit de taules i cadires. Ja ha caminat més de la meitat de la I, però tot d'una li fa por acabar-la. Alenteix els passos, s'atura i per un moment se sent ridícul. De nou li sembla que algú se li acosta per darrere, fins i tot li ve un calfred de proximitat, però aquest cop tampoc no hi ha ningú.

Només la nit. Encén un cigarret mentre camina de nou, provant de defugir aquella paranoia, i amb cada passa es convenç que fa el que toca. No, ell no l'oblidarà mai, la Mai, això ja ho sap. Si escriu el seu nom és només perquè la ciutat la tingui present.

Quan arriba a l'altura de la plaça Tetuan, dubta uns segons si vorejar-la per la Gran Via o creuar-la de dret. Les portes de ferro encara estan obertes i, malgrat que hi ha poca llum, ha de conservar el traç recte de la I, de manera que s'hi fica. En la penombra distingeix tres o quatre persones que parlen en un redol, pendants dels gossos que s'ensumen i es persegueixen amunt i avall pels parterres de gespa. A la part més il·luminada, a tocar del conjunt escultòric central, tres adolescents juguen a passar-se una pilota mirant que no toqui a terra. Criden i s'insulten quan n'hi ha un que falla. Més enllà, sota les ombres tigrades de les palmeres i els plàtans, entreveu la silueta d'una parella ajaçada, però després els passa pel costat i s'adona que no, que en realitat és un rodamón que dorm en un llit fet de cartrons i bosses de plàstic. Segueix caminant i, quan està a punt de sortir per l'altre cantó de la plaça, sent algú que el crida pel seu nom.

El que el sorprèn més és que la veu soni tan tranquil·la i natural, com si l'hagués estat esperant. S'atura i agusa la vista per descobrir d'on ve, i aleshores se li acosten dues figures.

—Ets tu, no? ¿Què hi fots per aquí? —li diu la veu. A l'instant reconeix en Toni Forajido, que li dóna la mà

amb força, com si fessin un pols entre col·legues. Ell i la Mai li deien així perquè tocava el baix en un grup de música garatge que es feia dir Los Forajidos. Tenien algun amic en comú, de la facultat, i els havien vist tocar una vegada al Sidecar, o al Magic, no se'n recorda, però després en Toni va deixar el grup, se'n va anar a viure a Berlín i li van perdre la pista.

—Res, estic passejant, ja ho veus —diu ell, i fan dues passes fins a la porta del parc, on la llum dels fanals és més forta. Com a mínim fa deu anys que no el veia i el troba més gastat, amb la cara xuclada. Diria que porta la mateixa jaqueta de cuir negre d'aleshores, i les botes camperes, i l'arracada, però amb els anys ha perdut aquell aire de confiança *outsider* que solen tenir els baixistes de tots els grups del món.— ¿I vosaltres què?

—Nosaltres hem vingut a col·locar-nos —diu en Toni, solemne i orgullós, i li ensenya dues ampolles de vodka barat que deuen haver comprat fa cinc minuts. Fa cara d'entremaliat i de cop recorda que la Mai no el suportava, el trobava un imbècil i un cregut.— Avui hem currat molt i ens ho mereixem, oi, Christa?

Aleshores es fixa en la noia que l'acompanya. Deu ser polonesa, o alemanya, i si té divuit anys ja és molt. Porta un pírcing al llavi superior, que li fa fer un somriure burleta, i els cabells rossos despentinats en un garbuix. Fa dies que no se'ls renta, això segur, i quan ell la saluda, ella el mira amb una impaciència mal dissimulada. Fa cara de cansada i, més que col·locar-se, sembla que tingui ganes de dormir. En Toni Forajido li passa la mà per l'espatlla, acariciant-li la galta amb tendresa, i

pica l'ullet al seu amic. Després li pregunta si es vol afegir a la gresca.

—No, merci —respon ell—. Passo.

—¿Veus algú d'aquella època? —pregunta en Toni—. Érem molt animals.

Ell fa que no amb el cap, un no tan neutre com pot perquè no té ganes de donar-li conversa ni reviure batalletes. Vol anar-se'n, els vol deixar sols, i mentrestant la noia també comença a caminar enrere, arrossegant els peus per fer-los entendre que ja és hora. Abans de dir-li adéu, en Toni Forajido li pregunta:

—Per cert, ¿encara estàs amb aquella tia? Es deia Mai, no? Era una mica no sé com, però tenia un cul espectacular i li agradava passar-s'ho bé. Me'n recordo molt d'ella.

—Sí, sí, fa anys que vivim junts —li diu. No té ganes d'explicar-li la veritat, la Mai s'ho prendria com una derrota, i no cal. Llavors es diuen adéu i se separen, però a l'últim moment s'atura i el crida:— Ei, Toni, una curiositat: ¿i tu encara toques el baix?

Sense dir res, en Toni Forajido alça la mà esquerra i la mou ben oberta, com per saludar. En el contrallum té temps d'adonar-se que li falta un dit, el del mig.

Ara baixa per l'últim tram del passeig i els peus li pesen. Ja s'acaba. La tinta es fa més espessa. Pensa en la casualitat de trobar-se en Toni Forajido precisament avui, i s'imagina les trifulgues que el van convertir en aquest pobre desgraciat, un ionqui que sedueix noies a les estacions de tren o als albergs juvenils, vés a saber. Pensa

també en les paraules que ha dedicat a la Mai. De primer l'ha fet sentir cofoi que encara es recordés d'ella, tants anys després, però alhora l'ha irritat la lleugeresa amb què s'hi referia i ara li sap greu no haver-s'hi encarat. Es coneixen de les pitjors èpoques (o de les millors, segons com es miri) i de sobte li ve al cap una idea mesquina: s'hauria pogut morir en Toni, aquell pòtol, i no la Mai. Com un intercanvi de presoners, només que al final tampoc hauria servit de res.

Ja veu l'Arc de Triomf. En aquest tram del passeig hi ha més gent que puja i baixa, potser perquè el metro queda a prop. Una parella surt d'un taxi i es fica en un edifici. Els segueix amb la mirada, els veu com entren i esperen l'ascensor; ell s'afluixa la corbata i ella riu d'alguna cosa. Quan travessa Ausiàs Marc, li sembla que novament algú l'encalça. S'atura i aquest cop li passa pel costat una noia de cabells llargs foscos, enèrgica, texans i vambes blaves, un «cul espectacular», i de sobte no es pot estar de cridar-la. Ei. La veu li surt neguitosa, gairebé desesperada, i la noia vacil·la uns segons però no es gira. Al contrari, s'afanya encara més i ell sap que no la podrà seguir.

Com si necessités algun senyal, uns metres més enllà s'atura davant de la llibreria Norma. La Mai hi venia sovint, era una gran lectora de còmics. Al principi li va fer descobrir el *Métal Hurlant*, l'estil brutal de RanXerox, les històries de guerra de Tardi. Es perdien en els mons onírics de Moebius i s'excitaven junts amb la Valentina de Guido Crepax. Es fixa en els còmics que hi ha a l'aparador, noms de superherois que desconeix, figures de goma de Tintín i Milú, un pòster a mida natural

d'una de les belleses de Milo Manara. Ho escruta tot amb una intensitat rara en aquelles hores de la nit. Si estigués obert, hi entraria. Diríeu que vol dilatar el temps d'arribar al final, però no és ben bé això. Té un defici que no es pot satisfer.

Al cap d'una estona reprèn la passejada. ¿En quin moment s'acaba d'escriure una lletra, si no pots alçar el bolígraf del paper? Passa per sota de l'Arc de Triomf i aleshores és conscient que el nom de la Mai ha quedat inscrit a la ciutat. S'atura i li vénen ganes de plorar, però s'aguanta. Es passa la màniga de la camisa pel nas i encén un altre cigarret. De sobte és com si la tingué allà al davant, més viva que mai, una presència fugissera de cabells llargs i translúcids, una mà ingràvida que estira l'altra punta del fil narratiu, tensant-lo. Es mira les vambes. Si ara segueix caminant, el traç no s'aturarà. Avui no hi ha convencions, això no és un joc. Se les treu i es posa a caminar descalç, amb les vambes a la mà. Dubta uns segons cap on tirar, fins que la Mai li marca el camí, vés a la dreta, i es fica per l'embut del carrer Rec Comtal, cap a les estretors de la Ribera, buscant els carrers més foscos. Es palpa la butxaca del darrere, on du sempre la cartera. Sort que ha pensat a agafar diners abans de sortir de casa.